EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 28.9.2026.
COM(2026) 508 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o dostupnosti na tržištu Unije ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala, životinja iz ekološkog uzgoja i ekološkog proteinskog krmiva u skladu s člankom 53. stavkom 7. Uredbe (EU) 2018/848

{SWD(2026) 284 final}

1. Uvod

U ovom se izvješću ispituje dostupnost na tržištu EU-a ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala, životinja iz ekološkog uzgoja, uključujući mlade kokoši, i ekološkog proteinskog krmiva namijenjenog hranidbi peradi i svinja. Doneseno je u skladu s člankom 53. stavkom 7. Uredbe (EU) 2018/848 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda („Uredba o ekološkoj proizvodnji")[1], koja se primjenjuje od 1. siječnja 2022.

Suzakonodavci su zatražili ovo izvješće s obzirom na postupno ukidanje odstupanja u vezi s upotrebom neekološkog biljnog reprodukcijskog materijala, peradi iz neekološkog uzgoja, stoke iz neekološkog uzgoja namijenjene razmnožavanju te neekološkog proteinskog krmiva za perad i svinje. Od Komisije je zatraženo da „razmotr[i] dostupnost takvog materijala u ekološkom obliku na tržištu Unije[,] na temelju podataka o dostupnosti ekološkog materijala prikupljenih putem baza podataka i sustava koje su uspostavile države članice", pet godina nakon datuma početka primjene Uredbe o ekološkoj proizvodnji. U izvješću bi trebalo razmotriti dostupnost tih materijala i uzroke mogućeg ograničenog pristupa subjekata u ekološkoj proizvodnji takvom materijalu.

Pri sastavljanju ovog izvješća Komisija je uzela u obzir podatke prikupljene u skladu s člankom 26. Uredbe o ekološkoj proizvodnji i informacije o odstupanjima i odobrenjima iz članka 53. stavka 6. kako slijedi:

(a) informacije iz baze podataka o biljnom reprodukcijskom materijalu iz članka 26. stavka 1. i iz sustava za prikupljanje podataka o životinjama iz članka 26. stavka 2. te, ako je relevantno, iz sustava za prikupljanje podataka iz članka 26. stavka 3. o mladim kokošima;

(b) informacije o odstupanjima odobrenima za biljni reprodukcijski materijal u skladu s Prilogom II. dijelom I. točkom 1.8.5. i Prilogom II. dijelom II. točkama 1.3.4.3. i 1.3.4.4.; i

(c) informacije o dostupnosti na tržištu Unije ekološkog proteinskog krmiva za perad i svinje te o odobrenjima za upotrebu neekološkog proteinskog krmiva za mlade svinje i perad izdanima u skladu s Prilogom II. dijelom II. točkom 1.9.3.1. podtočkom (c) odnosno točkom 1.9.4.2. podtočkom (c).

Osim toga, Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/464[2] uvedeni su zahtjevi za dostavljanje podataka država članica, a predlošci dostupni putem Informacijskog sustava za ekološku poljoprivredu (OFIS) postupno su se upotrebljavali od 2023. do 2025. Međutim, razlike u

[1] Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1.), ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25.

[2] Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/464 od 26. ožujka 2020. o utvrđivanju određenih pravila za primjenu Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dokumenata potrebnih za retroaktivno priznavanje prijelaznog razdobljâ u svrhu prelaska na ekološku proizvodnju, proizvodnje ekoloških proizvoda i informacija koje trebaju pružati države članice (SL L 98, 31.3.2020., str. 2.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/464/oj.

podacima koje su države članice dostavile tijekom tri godine umanjuju pouzdanost statističke analize. U priloženom Radnom dokumentu službi Komisije (SWD) predstavljeni su podaci država članica za razdoblje od 2022. do 2024.[3]

2. Ekološki biljni reprodukcijski materijal

Kako bi se promicao razvoj ekološkog uzgoja, Uredbom o ekološkoj proizvodnji uvedene su nove odredbe o ekološkom biljnom reprodukcijskom materijalu definiranjem ekoloških sorti i ekološkog heterogenog materijala prikladnog za ekološku proizvodnju. Njome su ukinuta i odstupanja za upotrebu neekološkog biljnog reprodukcijskog materijala (31. prosinca 2036.)[4].

Velika raznolikost biljnog reprodukcijskog materijala ključna je za ekološki uzgoj kako bi se osigurala potrebna prilagodba različitim pritiscima i uvjetima, dok je, s druge strane, ekološka proizvodnja biljnog reprodukcijskog materijala tehnički zahtjevnija od konvencionalne proizvodnje zbog ograničene upotrebe pesticida i gnojiva (SWD, odjeljak I.7.).

Opseg baza podataka za prikupljanje informacija o dostupnosti ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala (koje postoje u okviru prethodnog zakonodavnog okvira kojim se uređuje ekološka proizvodnja, posebno Uredbe Komisije (EZ) 889/2009)[5] proširen je sa sjemena i sjemenskog krumpira na sve vrste vegetativnog biljnog reprodukcijskog materijala.

U skladu s Uredbom o ekološkoj proizvodnji ekološki poljoprivrednici moraju upotrebljavati ekološki biljni reprodukcijski materijal[6]. Nacionalna nadležna tijela mogu odobriti odstupanja za upotrebu neekološkog biljnog reprodukcijskog materijala pod posebnim uvjetima samo ako službeni podaci pokažu da se potrebe subjekta ne mogu zadovoljiti količinama ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja[7] koje su dostupne na tržištu. U skladu s Prilogom II. dijelom I. točkom 1.8.5.6. Uredbe o ekološkoj proizvodnji nacionalna nadležna tijela moraju sastaviti službeni popis vrsta, podvrsta ili sorti za koje su dostupne dovoljne količine ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja („popis kategorije I.”). Ako postoji ozbiljan nedostatak ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala, umjesto pojedinačnih odstupanja nacionalna nadležna tijela mogu odobriti godišnja opća odstupanja za popis vrsta, podvrsta ili sorti[8].

Budući da informacije o dostupnom ekološkom biljnom reprodukcijskom materijalu i biljnom reprodukcijskom materijalu iz prijelaznog razdoblja koji je prisutan na tržištu otvaraju

[3] Budući da je rok za podnošenje izvješća Europskom parlamentu i Vijeću 31. prosinca 2026., informacije koje su države članice dostavile do lipnja 2026. nisu uključene.

[4] Dodatne informacije: SWD, odjeljak I.7.

[5] Uredba Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označivanje i kontrolu *(SL L 250, 18.9.2008., str. 1.)* ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/889/oj.

[6] Prilog II. dio I. točke 1.8.1. i 1.8.3. Uredbe (EU) 2018/848.

[7] Člankom 10. stavkom 4. Uredbe (EU) 2018/848 predviđeno je stavljanje biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja na tržište kao takvog ako je poštovano prijelazno razdoblje od najmanje 12 mjeseci.

[8] Prilog II. dio I. točka 1.8.5.7. Uredbe o ekološkoj proizvodnji.

mogućnost poljoprivrednicima da zatraže odstupanja u slučajevima nedovoljne opskrbe, ključna je široka dostupnost tih informacija.

Nažalost, posebno istraživanje[9] i prikupljene informacije pokazuju slab napredak u tom području: 17 država članica uspostavilo je neku vrstu interaktivnih baza podataka s funkcijama istraživanja dostupnosti biljnog reprodukcijskog materijala za određene usjeve, dok su se ostale odlučile za statičke tablice (SWD, odjeljak I.8.). Zbog nedavnih regulatornih promjena države članice prilagodile su svoje prethodne sustave kako bi subjektima omogućile da dobrovoljno objave informacije o svojoj proizvodnji ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala ili biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja[10]. Nacionalne baze podataka ključne su za promicanje upotrebe ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja te za potporu elektroničkoj obradi odstupanja i trebale bi biti potpuno funkcionalne[11].

2.1. Analize nacionalnih podataka dostavljenih u skladu s člankom 53. stavkom 6. Uredbe (EU) 2018/848

Pregled nacionalnih podataka o dostupnosti biljnog reprodukcijskog materijala, kao i pojedinačnih i općih odstupanja, nalazi se u SWD-u i raščlanjen je po glavnim skupinama usjeva[12]. Rezultati su raščlanjeni po pojedinim državama članicama, a u nekim slučajevima i grupirani u četiri glavna zemljopisna područja[13].

2.1.1. Dostupnost ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja

Većina država članica dostavila je samo kvalitativne informacije u kojima se navode vrste i sorte za koje je ekološki biljni reprodukcijski materijal i biljni reprodukcijski materijal iz prijelaznog

[9] *The State of Organic Seed in Europe* – https://www.liveseed.eu/wp-content/uploads/2019/12/FNL-FNL-Web-Interactive-NOV19-Booklet2-LIVESEED_web.pdf.

[10] FIBL-ova baza podataka OrganicXseeds, koja djeluje već više od 10 godina, nedavno je dodatno proširena kako bi obuhvatila sve oblike biljnog reprodukcijskog materijala i razne nove funkcije, a sad je upotrebljava osam država članica. U okviru projekta Liveseed razvijena je i europska usmjerivačka baza podataka kako bi se dobavljačima i subjektima omogućilo da nude i pretražuju ekološki biljni reprodukcijski materijal u svim državama članicama, kao i u Ujedinjenoj Kraljevini, Islandu i Švicarskoj – EU-ova baza podataka o organskom sjemenu – LIVESEEDING.

[11] Ulomak iz Solfanelli, F.; Ozturk, E.; Dudinskaya, E.C.; Mandolesi, S.; Orsini, S.; Messmer, M.; Naspetti, S.; Schaefer, F.; Winter, E.; Zanoli, R. *Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques*. *Sustainability* **2022.**, *14*, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761: „Rezultati analize funkcionalnosti baze podataka o ekološkom sjemenu i nedavnog istraživanja provedenog među ekološkim poljoprivrednicima u EU-u i Švicarskoj potvrđuju opće očekivanje da je upotreba ekološkog sjemena veća u zemljama u kojima postoji funkcionalna baza podataka o ekološkom sjemenu s dobro razvijenim sektorom sjemena".

[12] Žitarice, vrste pšenice, povrće, sušene mahunarke, sjeme uljarica, industrijski usjevi, aromatično bilje i začini, voće, grožđe, masline, ukrasno bilje, vrste krme i njihove mješavine (SWD, odjeljci I.3. i I.4.2.).

[13] Središnje države članice EU-a: BE, CZ, DE, FR, LU, NL, AT – istočne države članice EU-a: BG, LT, HU, PL, RO, SK – sjeverne države članice EU-a: DK, EE, IE, LV, FI, SE – južne države članice EU-a: EL, ES, HR, IT, CY, MT, PT, SI.

razdoblja uključen u njihove nacionalne baze podataka. Samo su četiri države članice svake godine dostavile kvantitativne podatke za velik broj vrsta usjeva (SWD, odjeljak I.1.1.).

Gospodarski subjekti mogu dobrovoljno upotrebljavati sustave[14], ali nekoliko država članica navelo je da neki dobavljači smatraju kvantitativne podatke poslovno osjetljivima.

Za određene vrste ekološki biljni reprodukcijski materijal može se proizvoditi sam ili nabavljati na temelju izravnih dogovora između poljoprivrednika i dobavljača: naime, sjeme koje se čuva na poljoprivrednim gospodarstvima predstavlja visok postotak za određene usjeve (žitarice)[15].

Dostupne su neke analize sorti po skupini usjeva (SWD, odjeljak I.1.3.), koje su pokazatelj upotrebe baza podataka. Dvanaest država članica dostavilo je iscrpne podatke za svježe povrće, žitarice i pšenicu, 11 ih je dostavilo samo mali broj usjeva i sorti, a pet ih je dostavilo podatke samo jedne godine ili nisu dostavile podatke.

Pokazatelj poboljšanja dostupnosti ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja postojanje je službenog „popisa kategorije I.”, koji države članice mogu upotrebljavati i za ukidanje odstupanja, u skladu s promjenama ponude na tržištu. Samo 12 država članica uspostavilo je „popis kategorije I.” s brojem usjeva u rasponu od 1 do 90, koji se uglavnom sastoji od žitarica (pšenica) i krme (SWD, odjeljak I.2.).

2.1.2. Odstupanja iz Priloga II. dijela I. točke 1.8.5. Uredbe (EU) 2018/848

Nacionalna nadležna tijela mogu odobriti odstupanja kako bi dopustila upotrebu neekološkog biljnog reprodukcijskog materijala za ekološku proizvodnju na pojedinačnoj ili općoj osnovi[16].

Pojedinačna odstupanja mogu se odobriti u skladu s uvjetima utvrđenima u Prilogu II. dijelu I. točki 1.8.5.1. Uredbe (EU) 2018/848 samo u sljedećim slučajevima:

(a) ako nijedna sorta vrste koju subjekt želi dobiti nije registrirana u bazi podataka iz članka 26. stavka 1. ili u sustavima iz članka 26. stavka 2.;

(b) ako nijedan subjekt koji stavlja na tržište biljni reprodukcijski materijal nije u mogućnosti isporučiti relevantni ekološki biljni reprodukcijski materijal ili biljni reprodukcijski materijal iz prijelaznog razdoblja ili biljni reprodukcijski materijal odobren u skladu s točkom 1.8.6. na vrijeme za sjetvu ili sadnju u situacijama u kojima je korisnik naručio biljni reprodukcijski materijal u razumnom roku kako bi omogućio pripremu i isporuku ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala ili biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja ili biljnog reprodukcijskog materijala odobrenog u skladu s točkom 1.8.6.;

[14] Prema nedavnom istraživanju u okviru projekta LiveSeeding samo 49 % od 140 ispitanih ekoloških proizvođača nudi ekološko sjeme putem nacionalnih baza podataka u EU-u – *Insights into the opportunities and bottlenecks in organic seed and plant breeding sector*, 13. veljače 2023.: LiveSeeding_Presentation-Template.

[15] *Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques*, Sustainability 2022., 14, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761.

[16] Odstupanja se moraju odobriti u skladu sa zahtjevima iz Priloga II. dijela I. točaka od 1.8.5.1. do 1.8.5.7. Uredbe (EU) 2018/848.

(c) ako sorta koju subjekt želi dobiti nije registrirana kao ekološki biljni reprodukcijski materijal ili biljni reprodukcijski materijal iz prijelaznog razdoblja ili kao biljni reprodukcijski materijal odobren u skladu s točkom 1.8.6. u bazi podataka iz članka 26. stavka 1. ili u sustavima iz članka 26. stavka 2. i ako subjekt može dokazati da nijedna registrirana alternativa iste vrste nije prikladna u konkretnim agronomskim i pedoklimatskim uvjetima i nema tehnološka svojstva nužna za proizvodnju;

(d) ako je to opravdano za primjenu u istraživanjima i ispitivanjima u malim terenskim pokusima, za potrebe očuvanja sorte ili za inovacijske proizvode te ako su se s time suglasila nadležna tijela dotične države članice.

Većina država članica dostavila je podatke za situaciju opisanu u prethodnoj točki (c) (SWD, odjeljak I.4.1.). U nekoliko drugih država članica[17] prevladava situacija opisana u prethodnoj točki (a), što upućuje na potpunu odsutnost ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala ili biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja.

Pojedinačna odstupanja pokazuju veliku zemljopisnu varijabilnost, pri čemu se većina odobrava za svježe povrće, žitarice i vrste krme (SWD, odjeljci I.4. i I.6.).

Kad je riječ o općim odstupanjima, 15 država članica dostavilo je kvantitativne informacije (ali ne sve za tri godine), a šest država članica navelo je da uopće ne primjenjuju sustav općih odstupanja[18]. Pet država članica[19] nije dostavilo informacije o općim odstupanjima.

Na temelju toga provedena je okvirna evaluacija kvantitativnih podataka za žitarice i pšenicu, iz koje je vidljivo povećanje primjene općih odstupanja (SWD, odjeljak I.5.).

Odjeljak I.3. SWD-a pokazuje da se opća odstupanja mogu odnositi na stotine vrsta u nekim državama članicama (kad je uključeno ukrasno bilje), dok su u drugima ograničena na nekoliko desetaka vrsta (uglavnom krma, žitarice, povrće, vinova loza i voćni usjevi).

3. Životinje iz ekološkog uzgoja, uključujući mlade kokoši

Stoka iz ekološkog uzgoja mora biti rođena ili izlegnuta i uzgojena u ekološkim proizvodnim jedinicama[20].

Međutim, u ekološkoj proizvodnji stoke nema dovoljno ekološki uzgojenih životinja za pokretanje ili obnovu stada ili jata. Uredbom o ekološkoj proizvodnji predviđa se novi sustav odstupanja koji se temelji na informacijama o dostupnosti životinja iz ekološkog uzgoja koje su prikupile države članice.

Sustav također omogućuje subjektima koji stavljaju na tržište životinje iz ekološkog uzgoja da dobrovoljno i besplatno objave informacije o svojim zalihama, zajedno s imenima i podacima za kontakt[21].

[17] BG, CY, CZ, HR, HU, IE, LV, LT, PL, PT, SK, RO.
[18] BG, CY, HR, MT, PL, SI.
[19] IE, EL, CZ, HU, RO.
[20] Prilog I. dio II. točka 1.3.1. Uredbe (EU) 2018/848.

Ako prikupljeni podaci pokazuju da se potražnja za životinjama iz ekološkog uzgoja ne može zadovoljiti, nacionalna nadležna tijela mogu odobriti uvođenje životinja iz neekološkog uzgoja u ekološku proizvodnu jedinicu do 31. prosinca 2036., ali pod strogim uvjetima[22].

U slučaju mladih kokoši uspostava takvog sustava dobrovoljna je za države članice[23] i nacionalna nadležna tijela mogu odobriti da se neekološki uzgojena perad dovede u ekološku proizvodnu jedinicu peradi pod uvjetom da su mlade kokoši koje se upotrebljavaju za proizvodnju jaja i mesa mlađe od tri dana, ako se jato formira prvi put ili se obnavlja ili ponovno formira.

U ovom se izvješću analizira dostupnost životinja iz ekološkog uzgoja u EU-u, uključujući mlade kokoši, kao i odstupanja odobrena za uvođenje životinja iz neekološkog uzgoja, na temelju informacija iz država članica.

3.1. Analiza informacija primljenih od država članica o dostupnosti životinja iz ekološkog uzgoja

Države članice obvezne su uspostaviti sustave za dostupnost životinja iz ekološkog uzgoja tek od 1. siječnja 2022. Od 2023. do 2025. povećao se broj država članica s operativnim sustavima za životinje iz ekološkog uzgoja. U ovom se izvješću predstavlja postojeće stanje sustava uspostavljenih do lipnja 2025., kad je 25 država članica poslalo poveznice na svoje baze podataka (SWD, odjeljak II.1.). Dostupni su na https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/national-databases.html.

Budući da upotreba sustava nije obvezna za dobavljače životinja iz ekološkog uzgoja, podaci koje šalju države članice vrlo su promjenjivi i često nepotpuni te se stoga u ovom izvješću ne mogu iznijeti konsolidirani podaci na razini EU-a.

3.2. Analiza informacija primljenih od država članica o dostupnosti mladih kokoši iz ekološkog uzgoja

Prikupljanje informacija o dostupnosti mladih kokoši iz ekološkog uzgoja u državama članicama nije obvezno. Države članice do danas nisu uspostavile takve sustave za prikupljanje informacija uz objašnjenje da većina subjekata u ekološkoj proizvodnji prethodno naručuje mlade kokoši koje su im potrebne izravno s tržišta.

3.3. Analiza informacija primljenih od država članica o odstupanjima odobrenima za uvođenje životinja iz neekološkog uzgoja

[21] Odstupanje za životinje može se odobriti u skladu s Prilogom II. dijelom II. točkom 1.3.4.4. Uredbe (EU) 2018/848.
[22] Prilog II. dio II. točke od 1.3.4.4.1 do 1.3.4.4.4. Uredbe (EU) 2018/848.
[23] Članak 26. stavak 3. Uredbe (EU) 2018/848.

Sve države članice dostavile su podatke za tri godine. Međutim, u nekoliko država članica ti su podaci bili nepotpuni ili nedosljedni iz godine u godinu. Kvaliteta podataka poboljšala se od 2023. do 2025., ali se podaci i dalje ne mogu objediniti za 27 država članica.

Kvalitativna analiza pokazuje da su u većini država članica odobrena odstupanja za uvođenje životinja iz neekološkog uzgoja za goveda, konje, ovce, koze i svinje (SWD, odjeljak II.3.).

3.4. Analiza informacija primljenih od država članica o odstupanjima odobrenima za uvođenje mladih kokoši iz neekološkog uzgoja

Većina država članica dostavila je nepotpune informacije ili nije dostavila podatke. Kvalitativna analiza za mlade kokoši iz neekološkog uzgoja pokazuje da je nekoliko država članica primijenilo odstupanja 2022. i prestalo dostavljati podatke za 2023. i 2024. (SWD, odjeljak II.4.).

Prema informacijama dobivenima od Europske udruge za ruralno peradarstvo (ERPA), situacija u pogledu opskrbe mladim kokošima iz ekološkog uzgoja nalazi se pod pritiskom. Većina objekata za roditeljski rasplod usmjerena je na konvencionalnu proizvodnju, a samo marginalno na ekološku, pri čemu (i) zahtjevi u pogledu smještaja podrazumijevaju velika ulaganja i (ii) pristup površinama na otvorenom povećava rizike za zdravlje roditelja. Ukidanje odstupanja za uvođenje mladih kokoši iz neekološkog uzgoja posebno bi utjecalo na proizvodnju sporastućih sojeva peradi.

4. Ekološko proteinsko krmivo

4.1 Uvod

Životinje iz ekološkog uzgoja moraju se hraniti ekološkim krmivom ili krmivom iz prijelaznog razdoblja koje zadovoljava njihove hranidbene potrebe i potječe prvenstveno s poljoprivrednih gospodarstava na kojima se drže životinje ili drugih gospodarstava u regiji[24].

Postoji snažna konkurencija za ekološko proteinsko krmivo jer je upotreba sintetičkih aminokiselina zabranjena u ekološkoj proizvodnji[25]. Mlade svinje i perad imaju određene posebne potrebe za aminokiselinama, uglavnom za potrebe rasta i dobrobiti, koje postojeći ekološki izvori proteina možda neće zadovoljiti[26].

Nedostatak dostatnih ekoloških proizvoda problem je od prethodnog regulatornog okvira kojim se uređuje ekološka proizvodnja svinja i peradi[27]. Stoga, ako poljoprivrednici ne mogu nabaviti potrebno proteinsko krmivo iz ekološke proizvodnje, a nacionalno nadležno tijelo potvrdilo je da ekološko proteinsko krmivo nije dostupno u dovoljnoj količini, odobrava se upotreba maksimalno 5 % neekološkog proteinskog krmiva proizvedenog ili pripremljenog bez kemijskih

[24] Prilog II. dio II. točka 1.4.1. podtočke (a) i (b) Uredbe (EU) 2018/848.
[25] Prilog II. dio II. točka 1.4.1. podtočka (f) Uredbe (EU) 2018/848.
[26] *Recent advances in protein and amino acid nutritional dynamics in relation to performance, health, welfare, and cost of production* – ScienceDirect.
[27] Članak 43. Uredbe Komisije (EZ) br. 889/2008.

otapala, koje sadržava posebne proteinske spojeve, u razdoblju od 12 mjeseci za prasad do 35 kg i mladu perad. Ta se odobrenja mogu izdati do 31. prosinca 2026[28].

Države članice dostavile su informacije o dostupnosti ekološkog proteinskog krmiva za perad i svinje na tržištu EU-a te informacije o odobrenjima izdanima u skladu s Prilogom II. dijelom II. točkom 1.9.3.1. podtočkom (c) i točkom 1.9.4.2. podtočkom (c) Uredbe (EU) 2018/848.

U ovom se izvješću na temelju tih informacija analiziraju dostupnost ekološkog proteinskog krmiva u EU-u i izdana odobrenja za upotrebu do 5 % neekološkog proteinskog krmiva za mlade svinje i mladu perad[29].

4.2 Analiza informacija primljenih od država članica o dostupnosti ekološkog proteinskog krmiva za svinje i perad

U odjeljcima III.3. i III.4. SWD-a nalazi se sažetak primljenih informacija o dostupnosti ekološkog proteinskog krmiva za svinje i perad.

Iako se kvaliteta podataka poboljšala od 2022. do 2024., znatan broj država članica nije dostavio podatke o količinama ekološkog krmiva koje je 2024. stavljeno na nacionalno tržište za svinje ili perad kao izvor određenih proteina.

Samo je 11 odnosno 13 država članica 2024. dostavilo kvantitativne podatke o ekološkom krmivu koje se upotrebljava kao izvor određenih proteina i koje se stavlja na njihovo nacionalno tržište za svinje odnosno perad. Nekoliko država članica provelo je istraživanje među subjektima u poslovanju s krmivom kako bi prikupile te podatke.

U odjeljku III.2. SWD-a naveden je popis vrsta ekološkog i neekološkog proteinskog krmiva koje se upotrebljavaju za hranidbu svinja i peradi.

U odjeljku II.5. SWD-a naveden je pregled onoga što se u različitim državama članicama smatra „mladom peradi”.

Komisija je provela kvalitativnu analizu podataka koja je pokazala sljedeće:

- Izvori ekološkog i neekološkog proteinskog krmiva za mlade svinje i perad vrlo su slični i obje se vrste natječu za iste resurse.
- Države članice izdaju opća, a ne pojedinačna odobrenja za upotrebu neekološkog proteinskog krmiva za svinje i čini se da nemaju precizna saznanja o broju svinjogojskih gospodarstava koja koriste odobrenja (većina njih nije dostavila procjenu broja certificiranih ekoloških proizvođača svinja s prasadi ≤ 35 kg).
- Države članice izdaju opća, a ne pojedinačna odobrenja za upotrebu neekološkog proteinskog krmiva za mladu perad i različito shvaćaju pojam mlade peradi.
- Većina ekološki certificiranih svinjogojskih i peradarskih gospodarstava koristi se odobrenjima.

5. Zaključci

[28] Prilog II. dio II. točka 1.9.3.1. podtočka (c) i točka 1.9.4.2. podtočka (c) Uredbe (EU) 2018/848.
[29] Članak 53. stavak 4. Uredbe (EU) 2018/848.

Tijekom posljednjih nekoliko godina poboljšale su se informacije koje su države članice dostavile o temama iz ovog izvješća. Međutim, na temelju dostupnih informacija nije moguće donijeti konačne zaključke o razini opskrbe ekološkim materijalima koji se razmatraju u ovom izvješću, primjeni općih i pojedinačnih odstupanja koja su odobrile države članice i, što je još važnije, razvoju situacije prema bolje opskrbljenom tržištu tih kritičnih ulaznih materijala.

Države članice uspostavile su sustave u kojima subjekti koji stavljaju na tržište ekološki biljni reprodukcijski materijal ili biljni reprodukcijski materijal iz prijelaznog razdoblja ili životinje iz ekološkog uzgoja mogu dobrovoljno objaviti detaljne informacije o svojim proizvodima, u skladu s člankom 26. Uredbe o ekološkoj proizvodnji. Iako korisni, ti sustavi nisu uvijek u potpunosti operativni i subjekti ih i dalje ograničeno upotrebljavaju.

5.1. Ekološki biljni reprodukcijski materijal

Unatoč određenim poboljšanjima dostupnosti biljnog reprodukcijskog materijala za žitarice (pšenica) i, u manjoj mjeri, vrste krme, opskrba ekološkim biljnim reprodukcijskim materijalom i biljnim reprodukcijskim materijalom iz prijelaznog razdoblja i dalje je nedostatna za zadovoljavanje potražnje za tisućama vrsta i njihovih sorti. To izaziva ozbiljnu zabrinutost s obzirom na povećanje površina koje se upotrebljavaju za ekološku poljoprivredu (sa 16,9 milijuna hektara 2022. na 18,1 milijun hektara 2024.[30]) i velik broj predmetnih vrsta, što potvrđuju nedavna istraživanja[31]: „kako je pokazao prethodni projekt LIVESEED, opskrba ekološkim sjemenom, uključujući sjeme sačuvano na ekološkom poljoprivrednom gospodarstvu, pokriva u prosjeku **manje od 50 % ekološke poljoprivredne površine**, uz velike razlike među usjevima i zemljama (Solfanelli et al., 2021., 2022.)" te[32]: „Opća slika trenutačne upotrebe sjemena u ekološkom uzgoju […] jasno pokazuje da potražnja za ekološkim sjemenom uvelike premašuje ponudu, posebno u regijama južne i istočne Europe.".

U tom su kontekstu odstupanja i dalje potrebna čak i ako bi ih za neke vrste 12 država članica moglo izbjegavati zbog „popisa kategorije I.".

S obzirom na trenutačno dostupne podatke možda će biti potrebna sveobuhvatna studija ponude i potražnje za ekološkim biljnim reprodukcijskim materijalom, zajedno s analizom provedbe odstupanja. To bi moglo pomoći u utvrđivanju najboljih praksi s ciljem postupnog ukidanja

[30] *Organic in Europe - Browse latest production and market data*.
[31] LiveSeeding 2025.: *Updated and improved roadmap/decision tree to reach 100% organic seed*.
[32] Solfanelli, F.; Ozturk, E.; Dudinskaya, E.C.; Mandolesi, S.; Orsini, S.; Messmer, M.; Naspetti, S.; Schaefer, F.; Winter, E.; Zanoli, R. *Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques*. *Sustainability* **2022.**, *14*, 10761. https://doi.org/10.3390/su141710761.

odstupanja do 2036. U studiji bi se mogle utvrditi i moguće posljedice potpunog ukidanja općih i pojedinačnih odstupanja, s naglaskom na usjevima kao što su žitarice i vrste pšenice s većom dostupnošću ekološkog biljnog reprodukcijskog materijala i biljnog reprodukcijskog materijala iz prijelaznog razdoblja.

5.2. Životinje iz ekološkog uzgoja

Kad je riječ o životinjama iz ekološkog uzgoja, podaci su noviji (počevši od 2022.) i još uvijek nedovoljni za pouzdan pregled dostupnosti životinja iz ekološkog uzgoja. Nijedna država članica nije uspostavila sustav kojim se oglašava dostupnost mladih kokoši iz ekološkog uzgoja na nacionalnoj razini.

Analiza podataka koje su dostavile države članice pokazuje da subjekti u ekološkoj proizvodnji i dalje trebaju uvoditi životinje ili mlade kokoši iz neekološkog uzgoja kako bi nastavili s ekološkom stočarskom proizvodnjom. Radi pojednostavnjenja ne čini se primjerenim donijeti delegirani akt kojim bi sustavi za prikupljanje informacija o dostupnosti mladih kokoši iz ekološkog uzgoja postali obvezni i kojim bi se odobravanje odstupanja uvjetovalo postojanjem takvog sustava[33].

S obzirom na nedavna silazna kretanja u ekološkoj proizvodnji stoke i peradi (osim ovaca)[34], čini se primjerenim zadržati primjenu odstupanja za ekološku proizvodnju stoke i mladih kokoši do 31. prosinca 2036.

5.3. Ekološko proteinsko krmivo za svinje i perad

Naposljetku, države članice dostavile su informacije o dostupnosti ekološkog proteinskog krmiva za svinje i perad te o odobrenjima izdanima za do 5 % neekološkog proteinskog krmiva za prasad do 35 kg i mladu perad.

Podaci su dostupni za razdoblje od 2022. do 2024., ali su i dalje nepotpuni, što otežava predstavljanje kvantitativnog pregleda dostupnosti ekološkog proteinskog krmiva EU-u.

Nedostatak odgovarajućeg ekološkog proteinskog krmiva za svinje i perad strukturni je problem u ekološkom sektoru za čije je rješavanje potrebno još nekoliko godina. Kvalitativna analiza podataka pokazuje da mnogi ekološki proizvođači svinja i peradi i dalje imaju koristi od odobrenja za uključivanje malog postotka neekološkog proteinskog krmiva za životinje u prehranu mladih životinja.

Glavni dionici iz ekološkog sektora[35] slažu se da na tržištu EU-a trenutačno nije dostupno ekološko proteinsko krmivo za svinje i perad te da je potrebno produljiti postojeća odstupanja.

Na temelju toga i uzimajući u obzir obvezu zadovoljavanja hranidbenih potreba za aminokiselinama mladih svinja i peradi iz ekološkog uzgoja kako bi se osigurao njihov rast i

[33] Članak 53. stavak 3. Uredbe (EU) 2018/848: „Od 1. siječnja 2027. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 54. kojima se mijenjaju članak 26. stavak 2. točka (b) kako bi se područje primjene informacijskog sustava iz članka 26. stavka 2. proširilo na mlade kokoši i Prilog II. dio II. točka 1.3.4.3. kako bi se odstupanja koja se odnose na mlade kokoši temeljila na podacima prikupljenima u skladu s tim sustavom.”.

[34] Odjeljak II.2. SWD-a.

[35] FEFAC, EUWEP, ERPA, Copa-Cogeca, IFOAM Organics Europe.

dobrobit, Komisija namjerava donijeti delegirani akt kojim se za još 10 godina (tj. do 31. prosinca 2036.) produljuje mogućnost nacionalnih nadležnih tijela da odobre upotrebu do 5 % neekološkog proteinskog krmiva za prasad do 35 kg i mladu perad.